

ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ

СУЧАСНІСТЬ КЕРІВНИКА НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

Линьов Костянтин Олександрович,

директор Інституту суспільства Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидат наук з державного управління, доцент

Анотація. Автор статті привертає увагу до філософського розуміння проблематики сучасності керівника навчального закладу, добирає критерії оцінки сучасності. Акцентується увага на необхідності розвитку рівня глобального мислення, методологічної культури, на формуванні власної філософії управління керівника навчального закладу.

Ключові слова: керівник навчального закладу; глобальне мислення, лідерство; філософія управління.

Для нормального функціонування соціальної системи, в т.ч. і навчального закладу, необхідно, щоби вона задовільно вирішувала чотири фундаментальні завдання:

- підтримувала ціннісні взірці системи;
- забезпечувала внутрішню інтеграцію;
- домагалася цілей системи;
- забезпечувала еластичну адаптацію системи до динамічних змін середовища.

Щодо ціннісних взірців системи освіти, то радянські вже зруйновані, а нові ще не напрацьовані. Цілі системи освіти — ще один показник, який не має однозначного тлумачення в сьогоднішніх реаліях. Що стосується динамічних змін середовища, то багато з нас не розуміють, у якому світі ми живемо, які його характеристики і майбутнє.

Світ живе в умовах швидкоплинності подій та процесів і невизначеності результатів життєдіяльності. Тому сучасному керівнику, в тому числі і навчального закладу, необхідно мислити глобально, щоб ефективно діяти локально. Низький рівень глобального мислення, притаманний українському етносу, перешкоджає управлінням від освіти запропонувати для реалізації сучасні моделі загальноосвітнього навчального закладу.

Адекватне уявлення про систему освіти потребує визначення, що є зовнішніми та внутрішніми характеристиками цієї системи. Яким є світ? Яким є зовнішнє оточення для освіти в Україні? Якими є ми? Що є внутрішніми характеристиками навчального закладу? Всі ці запитання потребують відповіді, причому у поняттях нелінійності розвитку соціальних систем.

Серед тенденцій розвитку сучасної цивілізації — глобалізація як процес всесвітньої економічної, політичної, культурної інтеграції та уніфікації [1]; становлення інформаційного суспільства; концепція «менеджменту» поступається теоріям лідерства як новій якості управління. Яке це має значення для керівника навчального закладу? Наші вихованці, учні, студенти будуть жити в різних країнах, розмовляти різними мовами, виконувати різні завдання, багато разів протягом свого життя міняючи фах. Знання стали товаром, цінність якого зростає з року в рік. Більше 50 % вартості товарів і послуг, які сьогодні реалізуються у світі, припадають на інформаційний продукт.

Лідерство передбачає трансформування, перетворення людей та організацій, а не мотивування службовців працювати в обмін на зарплату. За результатами дослідження були встановлені наступні характеристики поведінки лідера:

1. вміння бачити сутність проблеми;
2. інформування оточуючих про своє бачення проблеми;
3. створення атмосфери довіри;
4. поважне ставлення до себе та інших, а також готовність взяти на себе відповідальність [2, 9–10].

В управлінні зростає значення соціально-політичної проблематики та моралі. Динаміка розвитку суспільства призводить до зростання його складності і як наслідок — до застосування нелінійних методів в управлінні. Українському суспільству як ніколи раніше потрібне формування нової якості моралі та цінностей; усвідомлен-

ня значення зв'язності суспільства; напрацювання щодо бачення його майбутнього; спроможність до критичної оцінки свого та чужого досвіду.

Багато що з цього формується у навчальних закладах. Більше того, рівень гуманітарного потенціалу нації безпосередньо залежить від педагогічного працівника і від управлінця від освіти, бо визначається рівнем фізичного і психічного здоров'я нації; її соціального благополуччя; моральності; духовності; інтелектуального розвитку; психологічної єдності; гуманітарної активності тощо [3].

Кожний керівник навчального закладу має свою філософію управління. Одна з функцій філософії управління — моделювання можливих світів, формування нової реальності. На основі спостереження за подіями ми вицлюємо дані і формуємо істини. На основі сформованої істини з'являються думки та емоції. Все це формує досвід людини та реальність, в якій вона живе. І потім нова реальність притягує до себе ті події, які відповідають саме цій реальності. Коло замкнулося. Мудрі люди кажуть: «хочеш змінити світ, почни з себе». Хочеш змінити реальність, зміни свої істини, думки, емоції, зміни свій досвід — і ти сформуєш нову реальність. Від керівника, від рівня розвитку його методологічної культури безпосередньо залежить поле можливостей життєдіяльності навчального закладу.

Сучасність керівника навчального закладу визначається рівнем його глобального мислення, сформованої методологічної культури, здатністю бути лідером, служити своїй справі, своєму колективу, готовністю брати відповідальність за розвиток гуманітарного потенціалу нації, нової якості моралі.

Література

1. Глобалізація [Електронний ресурс] // Вікіпедія. Режим доступу : <http://uk.wikipedia.org/wiki/Глобалізація>
2. Оуэн Х. Призвание — лидер: Полное руководство по эффективному лидерству / Х. Оуэн, В. Ходжсон, Н. Газзард. — Днепропетровск : Баланс Бизнес Букс, 2005. — 384 с.
3. Україна 2020: гуманітарні виміри безпеки [Електронний ресурс] // Режим доступу : http://www.uipp.org.ua/uploads/news_message/at_file_uk/0070/42.pdf — Назва з екрану.